

IV ENCONTRO INTERNACIONAL DE CESTERÍA NO CAMIÑO

12 e 13 de xullo 2025

Conxunto Etnográfico das Pallozas do Cebreiro

XUNTA
DE GALICIA

XUNTA DE GALICIA

Dirección: Elena Varela Arias

Coordinación: Sonia Engroba Cabana

Textos: Sonia Engroba Cabana, María Martín Seijo e cesteiras/os

Deseño e maquetación: Marta Cancio Martínez

Revisión de textos: Rodolfo Caballero Otero

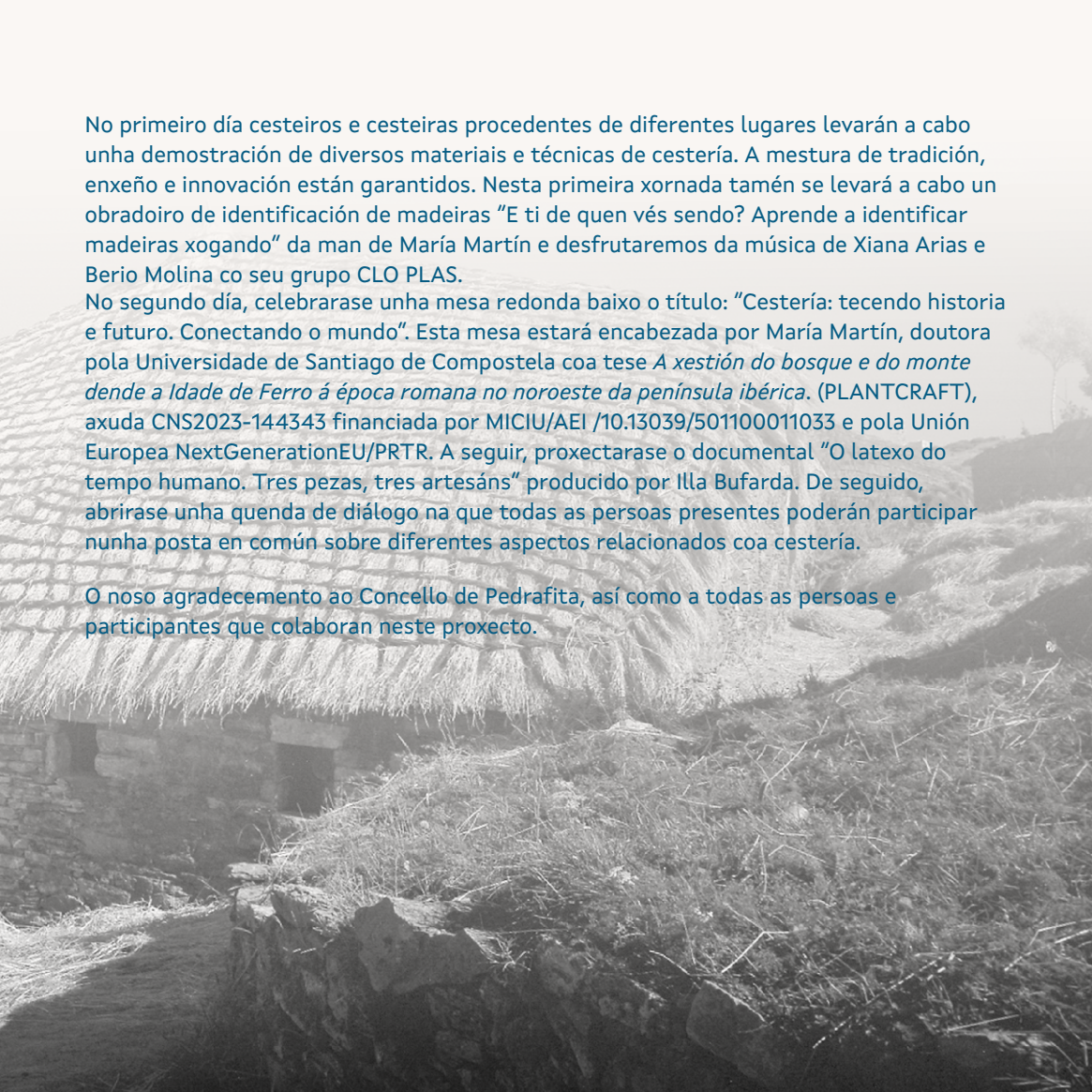
Edición: Museo do Castro de Viladonga, 2025

DL LU 51-2025

A cestería esconde valores que van máis aló da técnica artesanal ou contemporánea. É un legado cultural que se foi enriquecendo dos coñecementos e solucións que xeracións e xeracións foron dando a necesidades concretas, vitais e/ou estéticas ao que se engade a influencia de diversas culturas. É unha porta cara a un universo de tradicións e maneiras de vivir diferentes e iguais. Este encontro reúne artesás/áns, expertas/os e apaixonadas/os para compartir coñecementos, rescatar tradicións, intercambiar saberes, explorar novas formas de expresión e crear sinerxías entre diferentes persoas que dunha ou doutra forma están ligadas á cestería. Desde as fibras vexetais ata os deseños máis contemporáneos, celebramos a arte de entrelazar materiais, ideas, cultura e comunidades. Celebrárase no Conxunto Etnográfico das Pallozas do Cebreiro, un lugar no que as técnicas de cestería son a chave do tradicional teitado de colmo. Ademais é a entrada en Galicia do Camiño de Santiago, polo que peregrinos e público do Conxunto Etnográfico gozarán do bo facer das cesteiras e cesteiros, dando lugar a un ambiente enriquecedor e multicultural.

O encontro terá lugar os días 12 e 13 de xullo.

No primeiro día cesteiros e cesteiras procedentes de diferentes lugares levarán a cabo unha demostración de diversos materiais e técnicas de cestería. A mestura de tradición, enxeño e innovación están garantidos. Nesta primeira xornada tamén se levará a cabo un obradoiro de identificación de madeiras “E ti de quen vés sendo? Aprende a identificar madeiras xogando” da man de María Martín e desfrutaremos da música de Xiana Arias e Berio Molina co seu grupo CLO PLAS.

No segundo día, celebrarase unha mesa redonda baixo o título: “Cestería: tecendo historia e futuro. Conectando o mundo”. Esta mesa estará encabezada por María Martín, doutora pola Universidade de Santiago de Compostela coa tese *A xestión do bosque e do monte dende a Idade de Ferro á época romana no noroeste da península ibérica*. (PLANTCRAFT), axuda CNS2023-144343 financiada por MICIU/AEI /10.13039/501100011033 e pola Unión Europea NextGenerationEU/PRTR. A seguir, proxectarase o documental “O latexo do tempo humano. Tres pezas, tres artesáns” producido por Illa Bufarda. De seguido, abrirase unha quenda de diálogo na que todas as persoas presentes poderán participar nunha posta en común sobre diferentes aspectos relacionados coa cestería.

O noso agradecemento ao Concello de Pedrafita, así como a todas as persoas e participantes que colaboran neste proxecto.

TECENDO HISTORIA E FUTURO. CONECTANDO O MUNDO

María Martín Seijo

A cestería é vexetación feita cultura material, en verbas de Bignia Kuoni, unha das mellores coñecedoras da cestería tradicional peninsular. A cestería foi unha das artesanías vexetais máis comúns desde a Prehistoria, aínda que o carácter perecedoiro da súa materia prima, a súa fragilidade e preservación excepcional no rexistro arqueolóxico fan que sexa unha das menos coñecidas en contextos prehistóricos e incluso históricos. Non obstante a revisión dos datos arqueolóxicos dos que dispoñemos ata o momento fan referencia a longas tradicións no uso de determinadas plantas e técnicas no ámbito da cestería da península ibérica.

De entre todas as artesanías, a cestería (e por extensión a cordeoría tamén) son as que establecen unha relación máis estreita entre seres humanos e plantas, xa que en moitos casos se require do manexo das plantas e da paisaxe para obter as materias primas adecuadas.

Nesta mesa redonda reflexionaremos sobre a súa historia, e a importancia de recuperar cada evidencia arqueolóxica e histórica (incluso etnográfica), para reflexionar sobre o seu papel no futuro, non só como técnica, senón tamén como conformadora de paisaxes propias. A cestería servirá para establecer tamén un debate sobre o uso de materiais locais e renovables, a circularidade da cultura material, e as aplicacións arquitectónicas da cestería, que permiten utilizar estas técnicas máis aló da confección de diferentes tipos de recipientes.

CESTEIRAS/OS PARTICIPANTES

Luisa Da Silva (Ares, A Coruña)
Carlos Rubio "O Carabel Ecocestos" (Serantes, Ferrol)
Antonio González Galván (Dos Hermanas, Sevilla)
María Jesús Labrador "A Bugarda" (Lobeira, Ourense)
Carlos Fontales (Caballar, Segovia)
Álvaro Pin "O Florencio de Barreiros" (Bazar, Castro de Rei)
Antonio Luis Álvarez "O cesteiro de Rexosende" (Vilardevós, Ourense)
Jan Johansen (Odense N, Dinamarca)
Idoia Cuesta (Cela, Outeiro de Rei)
Jette Mellgren (Odense N, Dinamarca)
Esther Rodríguez (Gondomar, Pontevedra)
José Carlos González "Carliños" (Oia, Pontevedra)
Lola Tourón (Portomarín, Lugo)
Jesús Crespo "Suso o Cesteiro" (Tui, Pontevedra)
Juana Veiga "Capixuta" (Codeseda, Pontevedra)
Iván Sousa (Allariz, Ourense)
José Luis Castro (Tórdea, Castroverde)

LUISA DA SILVA SEIJAS

O meu bisavó era cesteiro e desde que nacín estiven sempre rodeada de cestos. Entre as primeiras pezas que fixen están o “carabel” e o paxe. Lembro que os mariñeiros levaban o xantar nos “carabeis” e que logo os traían con peixe para a casa. Tamén teño a imaxe das mulleres cos paxes na cabeza cheos de peixe.

Son cesteira desde hai 16 anos, cando deixei o mundo da cosmética no que traballaba para dedicarme de cheo á cestería. Traballo moitos materiais: varas, palla de centeo, vime, xuncos, estelas de castiñeiros... Un dos materiais que máis me gusta traballar e que vexo que á xente lle sorprende é a agulla de piñeiro. Neste encontro vou facer un bolso de agulla de piñeiro.

Adoito aproveitar os días ventosos do inverno para apañar este material. Sempre busco agullas longas. Logo, xa na casa, cozo as agullas en auga uns quince minutos, o tempo necesario para que a resina saia da folla. Unha vez que ese proceso de limpeza está listo, sácoas da auga e quítolles esa parte de atrás que une as dúas agullas. Logo póñoas a secar e xa as almaceno para cando as queira traballar. Para traballalas é necesario volver hidratalas e envólvelas nun pano húmido, co obxecto de que a agulla de piñeiro sexa flexible e non rompa.

Con este material podes facer todo o que se che ocorra e podes coselo con infinidade de materiais: rafia, fío encerado...

Luisa da Silva Seijas
Ares (A Coruña)
luisadasilvaseijas@hotmail.com

Bolso de agulla de piñeiro
Agulla de piñeiro e fío encerado
Técnica: cosido en espiral
Uso: moda

O CARABEL ECOCESTOS

Eu en realidade aprendín só, facía cestos a partir de fotografías e publicacións que logo retocaba con algún cesteiro local. Logo fun a un obradoiro de cestería de colmo que impartía Lola Tourón no Museo do Castro de Viladonga e outros obradoiros con outros cesteiros de un ou dous días. Ata que en 2019 decidín empezar coa firma O Carabel Ecocestos.

Unha das partes máis bonitas do meu traballo é ir buscar o material ao monte, seleccionalo por tamaños e grosores e sentir esa liberdade que me dá a cestería porque tan só necesito unha navalla, unhas tesoiras de podar e o monte ou a horta que me dan todo o que preciso. Son moi diversos os materiais que traballo: loureiro, silva, chopo silvestre, salgueiro, vime, acacias, madeiras ou arbustos diferentes.

Recollo este material no inverno, cando as plantas están no estado vexetativo e en lúa minguante, cando o zume baixa e as ramas son máis flexibles. Logo duns tres meses para que seque, hidrato de novo a cantidade que precise e xa comezo a cestar o que se me ocorra. Neste caso, vou facer un cesto con material de refugallo. É dicir, o material que o mar expulsa e que eu recollo para os meus cestos.

Busco pór o cesto no lugar que lle corresponde, como artigo cotián con multitude de usos, duradeiro, sostible e natural. Hai unha frase que me acompaña en cada peza de cestería: o amor é o amor.

Carlos Rubio
Serantes (Ferrol)
<https://ocarabelecocestos.com>
[@ocarabelecocestos](https://ocarabelecocestos.com)

Cesto
Varas e creva
Técnica: tecido de varas
Uso: múltiples funcións

ANTONIO GONZÁLEZ GALVÁN

Con 8 anos, aprendín a facer as miñas primeiras cordas con esparto machacado e con palmito. Alí, no “cortijo”, eu e meus primos faciamos todo tipo de pezas para o gando, a agricultura e a casa, pois a miña avoa facía as mellores vasoiras da comarca, para o que empregaba palma. Ela ensinounos a todos.

Logo, o meu pai ensinoume a facer cestas de vareta de oliveira, cestos de palma e de esparto... e todo tipo de técnicas tanto en esparto machacado como vivo: cadeiras de enea, alpargatas... Esa foi a herdanza que me deixou o meu pai: ensinarme a traballar, éncHEME de orgullo isto.

O esparto acostumaba recollerse en xullo e agosto, pero co cambio climático e a calor que hai xa se recolle en diferentes alturas do ano. Unha vez recollido é necesario cocelo, ben no río ou na auga estancada. No río son 11 días e na auga estancada 21. O esparto vivo trabállase en pezas máis duras como cestos, garrafas, persianas... pero tamén se machaca para utilizalo en pezas máis finas.

Logo de cocelo e machacalo esténdese, déixase secar e almacénase. Para poder traballalo volve hidratarse, para o que se deixa varias horas en auga ou unha noite.

Neste encontro vou traballar nunha das miñas pezas favoritas: a garrafa de esparto. Para traballar o esparto unha das técnicas é facer unha pleita, que pode ser tanto de 3, 4, 7... en números impares para que as costuras cadren ben. As asas e remates poden facerse con esparto machacado.

Antonio González Galván
Dos Hermanas (Sevilla)
agg6767@gmail.com

Garrafa
Esparto
Técnica: cosido en espiral
Uso: conter e transportar líquidos

Mª JESÚS LABRADOR SEQUEIROS

Comecei a traballar na cestería xa no ano 1993. Uns anos antes coñecín ao Sr. Ramón de Valadouro (Foz, Lugo). Estaba facendo cestos na Feira de Artesanía de Viveiro (Lugo). Con el aprendín a traballar o vime. Logo seguí a aprender e investigar no mundo da cestería galega. Un proceso que me levou a coñecer e aprender con xente como Toño no Val (Lobeira), con quen aprendín a traballar a madeira, ou Justo de Ponteceso, que me abriu as portas á cestería de colmo.

Neste encontro vou traballar con madeira de castiñeiro ou sanguíño e coa casca da silva. Actualmente estou centrada na formación de cestería na escola permanente "A Bugarda".

Mª Jesús Labrador Sequeiros "A Bugarda"
Lobeira (Ourense)
mr.lbrdr@gmail.com

Cesta
Madeira rachada
Técnica: tecido perpendicular
Uso: transporte/moda

CARLOS FONTALES

Son cesteiro e investigador de cestería desde o ano 1988 e desde 1992 tamén son docente neste campo. Comecei a aprender o oficio con Carlos Puyol (Corme, A Coruña) e Antonio González (Lobeira, Ourense). A partir de aquí continúe e continúa aprendendo día a día con cesteiros de Galicia e do resto do Estado.

Neste encontro vou traballar nunha nasa para pescar anguías. As nasas para anguías foron profusamente feitas e empregadas nas ribeiras do Miño ourensán (zona de Ribadavia ou Cortegada) e nas do Sil (Ribeira Sacra), ata a construción dos grandes encoros encargados de aniquilar gran parte da vida que fluía no río e nos seus arredores.

A produción destas trampas non estaba dedicada á venda sendo os propios ribeiráns, quen, como de costume, aproveitando momentos perdidos ou longas noites invernais, as fabricaban para o seu propio uso.

A época habitual de pesca de anguías ía dende maio ata setembro, e o método empregado consistía en meterse coas nasas no río, chegando incluso ata a cintura, para, unha vez mergulladas, ancoralas ao fondo con pedras da ribeira. Tal operación recibía o nome de armar a moleira, e chegábanse a colocar “rebanos” (grupos) de ata corenta ou cincuenta trampas.

Carlos Fontales
Caballar (Segovia)
carlosfontales@gmail.com

Nasa para anguías
Lámina de castaño
Técnica: tecido simple
Uso: pesca de anguías

O FLORENCIO DE BARREIROS

Un carapucho é unha prenda que cobre desde a cabeza ata a cintura, empregada por mulleres (os homes adoitaban empregar a variante con mangas chamada corozza) nas zonas de Ourense e Pontevedra. Noutroora foi boa mostra da adaptación do home ao medio, mais hoxe somos poucos os que a elaboramos. No meu caso, aprendín dun home que aprendeu de xeito autodidacta, Alejandro, movido coma min polo interese de que non se perda este saber.

O seu longo proceso comeza por segar os xuncos cunha fouciña, e separar os secos e as herbas. Atado en feixes, lévase á casa onde se separa por tamaños, en tantos como o artesán vexa, no meu caso en catro. Chega agora a parte máis dura, mallalos cun malluco de madeira sobre unha pedra firme, para despois deluvalos fregándoos coas mans para eliminar a espuma que teñen no seu interior, a mola.

Esténdense pois nunha aira ou lousado, recolléndoos todas as noites ata que estean secos, cando se meten dentro da herba seca a curar. Xa preparado o material, nas longas tardes de inverno, comézase a trenzar polo colgadoiro, baixando cara abaixo nas sucesivas capas. Por último, recórtanse as capas ou colmados e restrélanse, quedando listo para resgardar da auga e resgardar unha peza insigne da nosa cestería e cultura.

Álvaro Pin Campo
Bazar, Castro de Rei
@oflorenciodebarreiros

Carapucho
Xunco
Técnica: xunco trenzado
Uso: protección para a choiva

O CESTEIRO DE REXOSENDE

Aprendín a “cestear” moi novo. Cando era pequeno ía ao monte coas vacas e como tiña tempo, cortaba vergas e “cesteaba”. Tamén ía polas aldeas facendo cestos e amañándoos. Nunha aldea podía botar varios meses, xa que para un só veciño podía estar unha ou dúas semanas. Gardo exemplos dos meus primeiros cestos como un barrileiro que fixen xa no 1967, cando tiña 17 anos. Este cesto usábase para gardar as patacas e a vendima. Empecei a “cestear” con vime, pero o que máis me gustan son os cestos de aspas ou láminas de madeira.

O primeiro é ir pola madeira ao monte, cortala e quentala, porque se non se quenta non abre ben, non racha. A madeira está quente cando empeza a botar auga polo corte. Ese é o momento de facer as láminas para o que utilizo o macico para bater e a fouce para fender. Logo, esas láminas fágoas aínda máis finas coa axuda do burro e a rasoira. O burro é o asento onde amarro as láminas e coa rasoira voules dando o grosor desexado. De seguido empezo a coser o cesto. Primeiro o cu, logo as paredes e o remate final cun aro. Para colocar este aro teño que furar as paredes do cesto cun ferro quente -ou furadores- e logo coser cunha lámina da mesma madeira. O aro ten que ir por dentro e por fóra da parede do cesto.

Antonio Luis Álvarez

O cesteiro de Rexosende. Vilardevós (Ourense)

@ocesteiroderexosende

Cesto

Madeira de castiñeiro

Técnica: aspas

Uso: agrícola

JAN JOHANSEN

Adoito traballar con cercas. Teño unha experiencia longa de quilómetros e quilómetros de trenzado de cercas que normalmente instalo na paisaxe. Formeime na confección tradicional de cercas, pero co paso do tempo creei o meu propio estilo de trenzado co manexo de salgueiro, preferentemente salgueiro vermello de Bélxica de 180 cm. Ademais das cercas, tamén me inspiro na cestería ugandesa e creo produtos funcionais utilizando técnicas sinxelas de atado e trenzado.

Neste encontro vou traballar nun “odero, barlonyo winnova” propio de Uganda. O seu uso tradicional no seu lugar de orixe é para separar os grans bos e malos antes de preparar a comida. Esta “winnowa” é de Uganda do Norte, Lira.

Jan Jonhansen
Odesen N, Dinamarca

Odero, Barlonyo Winnova
Cordel de “opobo” e salgueiro
Técnica: atado de “odero”
Uso: bandexa de servizo

IDOIA CUESTA

Son creadora téxtil especializada en cestería contemporánea. Nacida no País Vasco e afincada en Galicia, en pleno corazón da Reserva da Biosfera. O meu traballo fusiona técnicas ancestrais cun enfoque contemporáneo, explorando a relación entre o humano, o artesanal e a contorna natural que me rodea.

O proceso creativo comeza cun profundo respecto polos materiais que utilizo. Traballo principalmente con fibras naturais como a la e fibras vexetais como o vime ou o castaño, que preparo con moito coidado e agarimo, moitas veces recollidos directamente da miña contorna natural. Ademais gústame investigar e descubrir usos non convencionais para outro tipo de materiais.

Neste encontro vou volver ás miñas orixes e vou traballar nunha peza con la “afeltrada” utilizando técnicas tradicionais do tecido da cestería. Inscríbese dentro da miña colección “Pandeira” que toma como punto de partida a forma e o simbolismo da pandeireta tradicional galega, transformando o aro do instrumento na base para a creación téxtil. Sobre esta estrutura de madeira vanse entrelazando materiais brandos e maleables como a mecha de la e os remates laterais de “tireta de ratán” que achegan textura e acento visual.

Pandeira fusiona referencias da cultura popular tradicional con prácticas contemporáneas da artesanía téxtil.

Idolia Cuesta
Lasarte-Oria (Guipuzkoa)
Residente en Cela (Outeiro de Rei, Lugo)
idoiacuesta.com

Pandeira
La, madeira e tireta de ratán
Técnica: tecido
Uso: moda
Imaxes de Lorena Grandío

JETTE MELLGREN

O que me motiva é o desexo de experimentar, de explorar materiais e expresións. Vexo ritmos e estruturas entrelazadas por todas as partes e quero amplialas, enmarcalas e traducilas para que descubramos o antigo e respectado oficio da cestería cun novo ollar. Traballo de moitas maneiras coas que busco construír unha ponte entre as técnicas antigas e o novo deseño. Para min, a cestería é un oficio que implica unha renovación constante. Estou profundamente unida á natureza e a miña paixón é traballar con materiais naturais, a través dos cales me gustaría resaltar as cualidades inherentes e ocultas da natureza. Normalmente traballo dentro dun marco limitado de ideas e sinto como se estivese en zen cando experimento a sinerxía da creatividade e as habilidades técnicas. O meu traballo abarca desde pequenos obxectos a grandes instalacións de arte na natureza, todo con técnicas de cestería como punto focal.

Neste encontro vou a traballar nunha interpretación do “bilums” cuxa técnica é coñecida orixinalmente polos grandes sacos que usan en Nova Guinea para transportar bebés, leña ou comida.

Jette Mellgren
Odesen N, Dinamarca
amil@jettemellgren.dk

Bilum-bag
Corteza de vime, musgo e sisal
Técnica: “bilum”
Uso: bolsa decorativa para días especiais

ESTHER RODRÍGUEZ PÉREZ

Traballo a cestería de follato de millo desde o ano 2011, cando me ensinou unha tía do meu marido. O follato é a folla que cobre a espiga do millo. A esta cestería eu chámolle a “cestería do recordo” porque cando alguén a recoñece sempre me di “eu recordo que iso o facía o meu avó...”. Por iso, o meu obxectivo é documental, transmitila e sacala do esquecemento.

Planto tres variedades de millo do país: o rei -que ten o follato máis escuro-, a raíña -que ten na espiga mestura de grans de diferentes cores e o seu follato é a raías de diferentes cores- e logo o amarelo -que ten o follato branco ou amarelo-. O gran é para manter as galiñas e o follato para cestear. No momento de esfollar o máis importante é sacar a folla enteira.

Para traballar o follato o primeiro é hidratalo para o que o temos que humedecer un pouco. Este é un material que se volve flexible en segundos. Outros materiais como o vime tardan moito máis tempo. Logo, debemos romper o follato en láminas de forma lonxitudinal co grosor que se queira segundo a peza que vaia facer. Neste caso vou traballar un sombreiro, pero das primeiras pezas que eu coñecín con este material foron os cestos dos ovos. Con follato podemos facer todo o que se nos ocorra.

Esther Rodríguez Pérez
Gondomar (Pontevedra)
estherrodriguez@gmail.com

Sombreiro
Follato de millo
Técnica: tecido en espiral
Uso: moda

CARLIÑOS CESTEIRO

Viaxeí ao Caribe e alí mirei os aldeáns, como traballaban a folla de palmeira e facían chapeus con ela. Impresioneime de tal maneira que decidín embarcarme neste oficio. Ao meu regreso, fixen un curso de formación en cestería tradicional en todas as súas técnicas na escola municipal do Concello de Vigo. Gústame esa maxia de coller catro paus polos camiños e poder fabricar algo útil.

Neste encontro vou forrar unha cabaza en recordo da orixe da cestería. Tal e como di Bignia Kuoni a cestería non aparece como tal, ninguén fabrica un recipiente directamente con fibras vexetais senón que xorde a raíz de cubrir obxectos cun forro exterior, por exemplo unha cabaza. Tamén se coñecen antigos hórreo escavados na terra e protexidos con tecidos vexetais para que a terra non caese nos alimentos. O recubrimento exterior da cabaza e interior do hórreo é volumétrico e ten un sentido práctico. Pero, cando desaparece a cabaza, queda unha forma independente, que sería a cesta.

O uso da cabaza para levar líquidos ao monte é moi antigo. Forrábanse para protexelas dos golpes e das rozaduras, así duraban máis e tamén lles daban estabilidade.

José Carlos González Martínez
Oia (Pontevedra)
cesteiro2009@hotmail.com

Cabaza forrada
Vime e cabaza
Técnica: tecido simple
Uso: transporte de líquidos

LOLA TOURÓN RÍO

Dedícome profesionalmente á cestería desde o ano 2003. Durante os primeiros anos centreime na produción con diferentes técnicas e materiais. Na actualidade estou enfocada en transmitir o oficio a través de obradoiros de formación en diferentes formatos.

A miña técnica favorita é a espiral, tanto a súa versión tradicional de centeo e silva (colmo) como as elaboradas con outras fibras vexetais. A peza que vou traballar neste encontro pertence a este grupo, non ten un uso determinado. Eu chámolle a espiral da vida porque, ao igual que a vida, a técnica en espiral en cestería evoluciona a partir dun punto central, avanzamos e medramos paso a paso.

Estou firmemente comprometida coa salvagarda do oficio, polo que loito cada día para mantelo vivo e con saúde.

Lola Tourón Río
Portomarín (Lugo)
cesteriaviva@gmail.com

Espiral da vida
Palla de centeo e espadana
Técnica: cosido en espiral
Uso: sen uso definido

JESÚS CRESPO “SUSO O CESTEIRO”

Aprendín este oficio porque quedei con pouca mobilidade a causa dun ictus. Eu sempre dicía, que cando me xubilase quería ir aprender a facer unha cesta.

Esa era unha ilusión que tiña, porque lembraba que na nosa casa se utilizaban para todo. Morriña.

Ademais tiña que facer moita ximnasia para gañar esa mobilidade que perdera e apunteime a un curso de 28 horas que financiaba a Xunta. Tiven a sorte de contar co mestre Sergio de Allariz.

Esa foi a miña escola, despois, todos os días, coa miña paixón ata hoxe, aprendendo pouquiño a pouco.

Traballo con vime, cando se me acaba o da miña colleita, pido a Cuenca ou Salamanca.

Jesús Crespo Fernández
Tui (Pontevedra)
@susocesteiro

Cesto
Vime
Técnica: tecido simple
Uso: tradicional

JUANA VEIGA "CAPIXUTA"

Non entraba nos meus plans dedicarme á cestería, pero... por que non? Ás veces é bo deixarse levar. Todo empezou cando un día fixen un nó... e resultou ser un anel. Outro día fixen outro nó... e resultou ser un pendente. Empecei a tecer e gustoume como as miñas mans e o meu cerebro xogaban e creaban. Cando hai que axustarse a talles e medidas concretas, manda a cabeza e as mans obedecen, pero se a cabeza se relaxa, as mans toman o mando e entón nacen pezas con formas e personalidade únicas.

O nome de "capixuta" é unha lembranza de como a miña irmá lle chamaba a Carapuchiña vermella cando eramos nenas. Logo esquecinme dese termo, pero un día o máis pequeno dos meus tres fillos ao preguntarlle que libro quería que lle lese para durmir, dixo: Capixuta. Revelouse como o nome que define a miña marca, o meu traballo.

Traballo con medula de ratán, unha especie de palmeira típica das zonas tropicais, e tamén con fío de papel. Neste encontro vou traballar unha versión da cesta de colleita medieval, que segundo o tamaño se utilizaba para a recolleita de hortalizas ou incluso para transportar galiñas. Eu quixen adaptala á vida actual, transformada nun bolso. O material orixinal era o vime pero eu fareina de medula de ratán.

Juana Veiga "Capixuta"
Codeseda (Pontevedra)
veiga.juana@gmail.com

Bolso
Medula de ratán
Técnica: tecido simple
Uso: moda

IVÁN SOUSA PASCUAL

Son cesteiro desde hai uns 17 anos. Aprendín o oficio en Santa Mariña do Monte (Ourense) con Toñe e Chus Labrador. Fago cestería mixta, de madeira e de vime. Realmente a min o que me gusta é crear cousas coas miñas propias mans. Ver as cestas antigas e poder reproducilas aínda que as hai que non se dan reproducido.

A peza que vou traballar no encontro é unha cesta mixta que se usaba en diferentes labores da labranza. En canto ao material, eu teño unha pequena plantación de vime que utilizo para traballar na cestería e o resto de material ou ben o compro ou o collo no monte, por exemplo as "salgueiras". A verdade é que a maior parte dos materiais que traballo son do monte, como o codeso, o sanguíño, que uso para facer as asas, xa que é o que máis me gusta porque é unha madeira moi amarela e chama moito a atención. Tamén queda moi ben nas cestas de madeira, é unha madeira moi bonita...

Iván Sousa Pascual
Allariz (Ourense)
@osousacesteiro

Cesta
Madeira e vime
Técnica: tecido simple
Uso: labores da labranza

JOSÉ LUIS CASTRO

Eu aprendín o oficio con meu pai e meu avó. Cando me puxen a tecer meu pai era moi esixente comigo, quería que o fixera tan ben coma el e eu facía o que podía. Díciame que non daba, pero un día díxenlle que ía cerrar unha cadeira e que me dixera como tiña que facer. Saíu ben, cerreina e desde entón, sigo facendo cadeiras de castaño e tecido de xunco. Fágoas desde os dez anos. En Tórdea chegou a haber dez artesáns que facían cadeiras deste tipo, pero hoxe son eu o último artesán que as fai. Oxalá alguén tome o relevo, aprenda e manteña vivo este oficio tan bonito.

Ás veces encóntrome só no taller e estou labrando, acoitelando..., facendo calquera cousa e teño a meu pai presente. É unha maneira de achegarme a el.

Sigo facendo os modelos tradicionais de cadeiras de comedor, de escola, de costura, reclinatorios de igrexa... Neste encontro vou traballar nunha cadeira de colexio.

A xunga véñse recollendo sobre os últimos de xullo ou agosto, depende da zona onde estea, porque nos sitios máis húmidos vén máis tarde e nos sitios máis secos vén máis cedo. Normalmente sempre se fixa un na flor, se está ben madura é cando se pode cortar. Despois hai que secala e gardala. Cando se queira traballar hai que hidratala para que sexa flexible e se poida dobrar ben.

José Luis Castro
Tórdea (Castroverde, Lugo)
silheirostordea@gmail.com

Cadeira de colexio
Castiñeiro, cerdeira e xunga
Técnica: tecido con cordel de xunga
Uso: vida cotiá

